

ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ УПРАВЛІННЯ ВОДНИМИ РЕСУРСАМИ В УКРАЇНІ

Екологічні засади управління водними ресурсами в Україні є ключовим елементом для вирішення водогосподарських та екологічних проблем нашої країни у 21 столітті. Враховуючи складність проблеми, її вирішення потребує комплексного розв'язання багатогранної проблеми, що вимагає участі всіх секторів економіки України - водоспоживання та водокористування.

Використання водних ресурсів є невід'ємною частиною природокористування, оскільки життя людини та її господарська діяльність були б неможливими без використання води. Протягом другої половини минулого і початку цього століття кількість невирішених проблем, пов'язаних з водними ресурсами, продовжувала зростати. Найсерйознішою з нинішніх проблем, що стоять перед людством, є дисбаланс між водокористуванням і наявними водними ресурсами. Сучасна національна екологічна політика України у сфері водокористування спрямована на імплементацію принципів європейської моделі управління водними ресурсами – Європейської водної рамкової директиви 2000/60/ЄС про стале використання природних ресурсів (ЄРВД). Метою ЄРВД є охорона і поліпшення стану водних ресурсів та сприяння їх сталому і збалансованому використанню. ЄРВД встановлює основні положення для країн ЄС щодо досягнення належного стану поверхневих, підземних, перехідних та прибережних вод у межах кожного річкового басейну. Для покращення управління водними ресурсами в Україні необхідно запровадити європейську інтегровану систему управління водними ресурсами. Ця система забезпечить управління на басейновому рівні, створення басейнових рад водокористувачів та дуже якісну систему моніторингу водної ситуації в басейні. На основі цієї системи моніторингу можуть бути розроблені та профінансовані заходи для покращення ситуації.

Наразі в Україні діє інтегрована система управління водними ресурсами, але нова система моніторингу поверхневих вод вже встановлена, у зв'язку з чим плани управління річковими басейнами тільки починають розроблятися, і немає фінансування або механізму залучення фінансування для таких розробок. Наступним кроком має стати внесення змін до законодавства у сфері управління водними ресурсами. Зокрема, необхідно внести зміни до Закону України «Про затвердження Загальнодержавної цільової програми розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро на період до 2021 року» та прийняти закон про організацію водокористувачів, що дозволить об'єднати їх та включити в систему управління. Наразі водокористувачі практично не мають доступу до управління водними ресурсами, що зумовлює необхідність прийняття низки законодавчих актів, зокрема уточнення функцій Державного агентства водних ресурсів України, концепції реформування системи управління водними ресурсами та Водної стратегії України.

Також необхідно провести інституційну реформу. Очевидно, що установам, відповідальним за управління водними ресурсами в Україні, бракує інституційних повноважень. Інституційна реформа необхідна в структурах управління водними ресурсами, які повинні забезпечити вирішальну участь водокористувачів в управлінні басейном. Слід переглянути розподіл повноважень і відповідальності. Наразі, хоча Україна має план управління басейном річки, немає центрального органу, відповідального за його реалізацію.

Звичайно, для покращення стану управління водними ресурсами потрібно змінити саму структуру управління. Необхідно створити систему управління та моніторингу водозбірних басейнів. Потребує вдосконалення система національного обліку водних ресурсів (поверхневих і підземних вод), оцінки екологічного стану водних об'єктів та розподілу відповідальності за погіршення «доброго» стану.

Одним із головних принципів нової ефективної системи управління водними ресурсами, викладених у Директиві 2000/60/ЄС, є інтегрована басейнова модель управління ними, що передбачає спільні дії усіх держав, які знаходяться у басейнах річок, а головним документом для управління водними ресурсами виступає План управління річковим басейном

І звичайно найважливіша зміна, яка має статися в українському суспільстві, — це усвідомлення, що вода – давно вже не безкоштовний ресурс. І ми маємо постійно інвестувати в покращення водного балансу та водної інфраструктури. Потрібно розробити і впровадити ефективні економічні механізми управління водними ресурсами та стимулювання сталого водокористування, зокрема щодо залучення коштів для створення планів управління річковими басейнами, а саме Положення «Про Фонд сталого використання водних ресурсів України» і джерела його наповнення для фінансування заходів досягнення «доброго» стану вод районів річкових басейнів. Це необхідно тільки заради того, щоб зберегти те, що маємо.